

A KOLOZSVÁRI EV. REF. COLLEGIUM KÖNYVTÁRA. ¹

Közli : SZABÓ SAMU.

Az országos Nemzeti Múzeum igazgatósága *Könyvtárunk történetét és ismertetését* kívánja bírni; ennek megküldése, a valóság- és közoktatástügyi miniszterium 30,535—1876. sz. tájékoztató felhívásával tétetett kötelességünké. Az ebben foglalt kérdőpontokra, van szerencsénk az alábbiakban megfelelni.

Általánosan megjegyeztük, hogy a mennyiben tanodánk története, alapítványai s gyűjteményei 1876-ban megjelent ily című munkában: „A kolozsvári ev. ref. főtanoda régibb és újabb története“ 1876. részletesen tárgyaltnak, és ezen munka a t. cz. Nemzeti Múzeum könyvtárának is megküldetett:

Az ebben foglalt adatokat ismerteknek tekintjük s jelen tudósításunkban mellőzhetőnek tartjuk. Utalunk különösen is tanodánk történetének 159—162. lapjaira, hol a könyvtár vázlatos ismertetése megtalálható.

Továbbá: a folyamatban levő rendezés a kéziratok, többszörös példányok sat. tekintetében még 2—3 évi részletes munkát igényelvén: ennek befejezése előtt a feltett kérdések egy részére nem tudunk biztos feleletet adni.

Részletekre szállva:

- a) Lásd „A kolozsvári főtanoda történeté“-ben.
- b) 1. Nyomtatványok száma... 18,000, ezen összegben nincsenek belefoglalva a többszörös példányok. Azon füzetes

¹ A Nemzeti Múzeum könyvtárához 1877-ben beküldött jelentésekből.
Szerk.

munkák, melyek bekötve nincsenek, ennek megtörténtéig, külön daraboknak számítottak.

2. Térképek, rajzok nincsenek külön szedve, hogy szám szerint megnevezhetők legyenek.

3. Kéziratok — 382 kötet és csomag.

c) A 16-ik századi magyar könyvek jegyzéke :

1. *Pesti Gábor*, Uj testamentum, Bécs, 1536 (kézirrattal pótolva.)

2. *Székely István*, Zsoltár-könyv, Krakó 1548.

3. *Heltai Gáspár*, a bibliának I. része, Kolozsvár, 1551.

 " " " II. " " 1565.

 " " " IV. " " 1552.

 " " Uj testamentum " 1562.

(Csak a II-ik kötet teljes.)

4. *Székely István*, Krónika, Krakó, 1559.

5. *Heltai Gáspár*, Zsoltárkönyv, Kolozsvár, 1560.

6. *Mélius Péter*, Praedicatiók, Debreczen, 1563.

7. *Mélius Péter*, Pál rómaiakhoz írt levelének magyarázata, Debreczen, 1563.

8. *Heltai Gáspár*, 100 fabulák, Kolozsvár, 1566. (Kézirrattal kiegészítve.)

9. *Dávid Ferencz*, A Jézus Christusról és az ő igaz istenségéről, Gyula-Fehérvár, 1568.

10. *Dávid Ferencz*, Praedikációk, Gyula-Fehérvár, 1569.

11. *Nagyváradi Disputatio*, Kolozsvár, 1569.

12. *Werbőczy*, Törvénykönyve (Heltai), Kolozsvár, 1571.

13. *Szikszai Hellopaeus Bálint*, Keresztyéni hitünk három fő articulusáról, Debreczen, 1574.

14. *Szikszai Hellopaeus Bálint*, Az egr-i keresztyén egyháznak Catechismusa, Debreczen, 1574.

15. *Félegyházi Tamás*, A keresztyéni igaz hitnek részéről való tanítás, Debreczen, 1579. és 1583.

16. *Énekes könyv*, Debreczen, 1579. (*Unicum.*)

17. *Énekes könyv*, czímlap nélkül, Debreczen, 1590 körül.

18. *Énekes könyv*, " " " 1592 "

mindkettő *unicum.*

19. *Aritlmethica*, azaz Számvetésnek tudománya, Debreczen, 1582.

20. *Bornemissza Péter* Praedikációi, Detrekő, 1584. (csonka.)
 21. *Monoszlai András*, Az Szenteknek hozzánk való segítségéről. N.-Szombat, 1589.
 22. *Visoli Biblia*, Károli Gáspár, két példány, hiányokkal, 1590.
 23. *Patai István*, Az Sacramentumokról in genere, (Manlius János által) 1593.
 24. *Sóvári Sós Kristóf*, Postilla, az az epistolák, Bártfa, (csonka) 1597.
 25. *Szikszai Fabriczius Balázs*, Nomenclatura latino-ungaricum, Debreceni (k. *Ujfalvi*) 1597.
 26. *Decsy János*, Adagiorum graeco-lat-ungaricorum Chilia-des V. Kézirattal kiegészítve, Bártfa, 1598.

16. sz. alatti könyv ezime :

„Enekes keoniv meliből szoktanak az Urnak dicsiretet mondani az Aniaszentegyházban, es keresztiéneknek minden gyülekezetiben ; mostan ujobban egybeszedegcttetet és egy nehani szep dicziretekel megöregbittetet az keresztiéneknek vigasztalásokra emendaltatot. Debreczembe, Nyomtatattot M. D. LXXIX esztendőben.

Index 1 levél ; szöveg 1—192 lap ; 4. R. — Kivül sarkára ez van nyomva *Régi impressum*.

17. Czímlap nincs ; Ajánlás „Istenfélő nemes beestületes Varadi Kis Gáspárnénak, Nagy Dorko assonnak vas. 1 levél. „Datum Debreczini, 1. die Augusti, Anno Dni 1590 Csáktornyai János, Debreczeni könyvnyomtató“ sat.

Szöveg 1—301 ; Registrum csak 1 levél van meg *M* betűig.

18. Eleje hiányzik, csak A levelen kezdve van meg.

Szöveg 164 számozott levél. — Végéhez kötve : „Halot temetéskorra való énekek. Debreczenben. 1632. Rövid előljáró beszéd, végen 1598 évszámmal a régibb kiadásból átírva. Énekek 3—19 levél ; Mutató tábla, 1 lap.

d) Lásd „tanoda története“ 159. lapon.

e) A könyv kivételek száma 10 hónap alatt szept.—jun. a közelebbi években 500 körül áll.

f) Lásd „tanoda története“ 160 l.

g) A könyvtár régibb tisztviselőiről Apáczai Album 42 lapon ez áll följegyezve.

„Catalogus Bibliothecariorum Collegii, cum Annotationibus Annorum, quibus Constituti sunt.

Josephus Kurtány; Andreas Zilahi A. 1696; Franciscus Köröspataki A. 1698; Johannes Viski A. 1703; Stephanus Bagosi A. 1706; Stephanus Zalányi A. 1707; Paulus Viski, A. 1712; Michael Tétsi A. 1716; Franciscus Hunyadi A. 1720; Sigismundus Pap Szathmári 1723; Ladislaus Gellér A. 1728.
.....Michael Pap Szathmári Sig. Filius A. 1756—1760.

